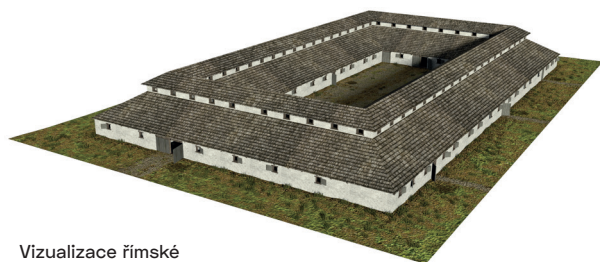

Částečně odkryté základy
vojenské nemocnice (foto ARÚB)

Vizualizace římské
vojenské nemocnice
(autor ARÚB)

Plocha výzkumu pod dnešním
aquaparkem s dvojitou linií příkopů
na JV areálu (foto ARÚB)

paleolit
neolit
eneolit
doba bronzová
doba železná
doba římská
doba stěhování národů
raný středověk
středověk
novověk

ARÚB Archeologický ústav
AV ČR, Brno

www.archeologickeleto.cz

doba bronzová, doba římská

HRADISKO U MUŠOVA

Římská vojenská pevnost a sídliště
2 300–1 600 př. n. l., 1.–2. století

Proč navštívit?

Opevněná lokalita, původně strategicky umístěná na mírně vyvýšené ostrožně nad aluviální krajinou kolem soutoku řek Dyje, Jihlavy a Svatky, s malebným výhledem na Pavlovské vrchy, se dnes rozkládá nad vodním dílem Nové Mlýny. Bylo zde archeologicky prokázáno lidské osídlení již ve starší době bronzové, hlavní význam lokality ovšem spočívá v objektech a nálezech zanechaných na místě římským vojskem a jeho doprovodem.

Lokalizace:

kat. Pasohlávky, okr. Brno-venkov, Jihomoravský kraj

Navigační bod:

N 48°54'19.3", E 16°34'00.3" (Mušov, Římský vrch)

Něco z minulosti

Terénní archeologické výzkumy doložily systém příkopů ze starší doby bronzové a fragmentární stopy germánského osídlení v době římské. Unikátní význam ale lokalita nabyla zvláště díky objevu dokladů pobytu římského vojska a jeho doprovodu v druhém a v menší míře snad i v prvním století n. l. První zmínky o nálezích římských mincí sahají až do 17. století, ve století 19. jsou pak z Hradiska uváděny stále častěji spolu s keramikou, hlíněnými lampičkami a cihlami. Intenzivní archeologické výzkumy, prováděné v letech 1926–1928 a posléze obnovené a pokračující po roce 1984, postupně odhalují podobu osídlení Hradiska v době římské. Ačkoliv vnitřní zástavba byla dosud prozkoumána jen v omezeném rozsahu, lze již nyní konstatovat, že na Hradisku u Mušova se nacházelo nejvýznamnější římské opevnění v období markomanských válek (166–180 n. l.) na barbarské půdě. Kromě běžného ubytování vojenských jednotek Hradisko skýtalo prostor i pro nejvyšší velení koordinující vojenské sbory na celém markomanském území, pro logistickou podporu, pro péči o zraněné, a možná i pro ubytování mimořádně významných osob, třeba i z nejbližšího okruhu císaře Marca Aurelia. Nashromážděné poznatky o životě Římanů na našem území vyústily ve vybudování naučných stezek na lokalitě a v červnu 2020 v otevření nového Návštěvníkého centra Mušov – Brána do Římské říše.

T. G. Masaryk na návštěvě výzkumu Hradiska v roce 1928
(archiv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. – ARÚB)

Projděte se s námi

Rozsah plochy s římskými stavbami a fortifikacemi zabírá více než 32 hektarů. Větší část lokality pokrývají louky, zemědělsky obdělávaná pole či vinohrad. Jihovýchodní část plochy, kde se nacházely římské stavební památky, je v současné době zastavěna areálem aquaparku, rekreačními objekty a pozemními komunikacemi. Na temeni Hradiska byly odkryty dvě částečně zděné

Římské bronzové kování
pochvy meče ve tvaru delfina
(foto ARÚB)

budovy, představující obytný dům a lázně (A), a pod jeho vrcholem ve východním svahu se nacházely dílny římských řemeslníků (B). Fortifikační prvky Hradiska jsou tvořeny bránou (C) a mohutným opevněním (F), dříve považovaným za pravěké. V níže položených částech jižního a jihovýchodního svahu byly objeveny základy rozměrných dřevěných staveb, např. obytná budova (D) a vojenská nemocnice (E).

Římská cihla
s kolcem X. legie
(foto ARÚB)

